

кризи світової безпеки, які призвели до порушення територіальної цілісності на Сході України та в Криму, а також було деформовано систему глобальної та регіональної безпеки.

У зв'язку з цим, в рамках протидії гібридній війні в Україні, визначним є вивчення міжнародного досвіду у даній сфері. Тому, ЄС, НАТО та інші держави світу прийняли наступні нормативні акти: на міжнародному рівні: Європейською комісією прийнята Резолюція «Стратегічні комунікації Європейського Союзу як протидія пропаганді третіх сторін», «Спільні принципи протидії гібридним загрозам – відповідь Європейського Союзу». Сполучені Штати Америки у цьому напрямку пішли далі, Конгрес прийняв ряд стратегічно важливих нормативно-правових актів: Резолюція «Про рішуче засудження дій Російської Федерації під керівництвом В. Путіна, якими було впроваджено політику агресії проти сусідніх країн з метою політичного та економічного домінування», прийнято законопроект «Про боротьбу з іноземною дезінформацією та пропагандою» та інші.

Чинне законодавство України у сфері протидії гібридним війнам поки що обмежується декількома нормативно-правовими актами, серед них: Закон України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях», Указ Президента України «Про Доктрину інформаційної безпеки України» та деякі інші.

Аналіз чинного законодавства у сфері протидії гібридній війні дає підстави зробити висновок про недосконалість чинного законодавства. У зв'язку з чим ми пропонуємо:

- розробити нормативно-правову базу з протидії гібридним війнам: Закон України «Про гібридні війни в Україні»;
- розробити та прийняти Стратегію про основи протидії гібридним війнам;
- удосконалення системи захисту об'єктів, що можуть становити інтерес для інформаційних загроз, постійний моніторинг стану безпеки таких об'єктів;
- проведення комплексних заходів, спрямованих на формування в молодіжному середовищі правової культури, що водночас необхідно й усьому суспільству. Знання про права і свободи сприятимуть вихованню поваги до прав і свобод інших осіб у молодого покоління, зокрема, й до їх життя, здоров'я та гідності.

Одержано 17.04.2018

УДК 341+343.326:316.485.26

Віталій Олегович НАЙДА,
курсант групи Ф1-203 ХНУВС

Науковий керівник: старший викладач кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1 ХНУВС кандидат юридичних наук Кріцак І. В.

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ СВІТОВОЇ ДЕРЖАВИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА

Ідея світового панування має давні історичні корені. Зокрема, з домаганнями на світове панування виступили Олександр Македонський, Наполеон, німецький фашизм, у наш час, Російська Федерація. Майже усі війни з XV по XIX століття кінцевою метою мали встановити світового панування держави над світом. Аналізуючи світові глобалізаційні процеси, можна прийти до висновку, що визначальною ідеєю світового буття у наш час є перехід від домагань держав на світове панування до поступового об'єднання на засадах рівності. У цьому контексті актуальною є проблема світової держави.

На думку зарубіжного дослідника М. Кастельса, глобалізація капіталу, процес збільшення кількості сторін, представлених в інститутах влади, а також децентралізація владних повноважень і перехід до регіональних і локальних урядів створює нову геометрію влади, можливо, народжуючи нову форму держави – мережеву державу (світову державу).

На нашу думку, більш доречним визначенням буде світова держава, під якою слід розуміти універсальну політичну форму організації управління справами загальносвітового значення, що характеризується реалізацією своїх повноважень на території планети через систему спеціально створених органів та організацій, за допомогою яких здійснюється політичне, економічне та ідеологічне управління людством і забезпечується охорона та реалізація загальнолюдських прав людини.

Рівень технологічного розвитку людства, виготовлення нових видів зброї та інших винаходів, які загрожують безпеці людства зумовлюють необхідність спільного вирішення проблем загальносвітового значення, зокрема таких як техногенні катастрофи (Чорнобильська аварія, Фукусіма), природні катаклізми (глобальне потепління, танення снігів Антарктиди), військові конфлікти (Україна), соціальні потрясіння (міграційні потоки), світовий тероризм, злочинність тощо.

Демократичний політичний режим, який на сучасному етапі властивий більшості державам світу проявляє себе у контексті становлення світової держави як параметр забезпечення порядку у ході формування нового світоустрою. Саме він забезпечує поки стихійний розподіл світової влади між матеріальним і духовним виробництвом, між монопольно вибудованими і налаштованими на світове панування господарськими утвореннями, між окремими національними державами і їх військово-політичними блоками. В даному випадку кінцевою метою є організоване суспільство (за В. Андрущенком), у якому раціонально розподілена світова влада між світовою державою і світовим громадянським суспільством.

У контексті можливостей колективного утворення взяти на себе роль організатора життєустрою планетарної спільноти протягом ХХІ століття може найбільш вдало, на нашу думку, Європейський Союз (ЄС) зі структурами ОБСЄ, що має розвинену інфраструктуру державного управління аж до власної монетарної системи – євро. Найбільша перспективність вбачається у організаційній взаємодії США і Об'єднаної Європи.

Проте, варто зазначити, що існують численні суперечності між лідерами планетарного життя (Росією, США, ЄС). Можна припустити, що ринок і демократія поступово об'єднують планетарну спільноту в органічну цілісність. В той же

час держави, які внаслідок ідеологічної, економічної або іншої конфронтації зі світовою державою не увійдуть до її складу будуть поступово визнані сепаратистськими і під військово-економічним тиском будуть поглинені світовою державою (ними можуть стати Росія, Північна Корея, Куба).

Важливо, що елементна база світової держави повинна збігатися з елементною базою національних держав. Тому відбувається поступовий перехід від нині діючих національних систем публічного управління до становлення органічної системи світової влади, що розкладається на чотири складові: недержавну (концептуальну) владу світового громадянського суспільства та світову законодавчу, виконавчу і судову владу.

Влада світового громадянського суспільства у планетарному масштабі проявляє каталітичну функцію і тому сприяє породженню світової держави шляхом поділу державної влади на законодавчу, виконавчу і судову, у ході якого відбувається «підйом» світової недержавної (концептуальної) влади до утворення разом зі світовою державною владою системи саморегуляції планетарного соціального організму, у якому вона відіграє роль зворотного зв'язку, а сама набуває стимулюючого впливу для подальшого розвитку з боку політичної влади за принципом зовнішнього доповнення.

Світова законодавча влада як елемент світової держави вже присутня у організаційному просторі планети. Це викликано тим, що людина як індивідуальний суб'єкт не може протистояти світовій державі в особі організованих державно-владних інститутів. Для цього приватні інтереси теж мають бути згуртованими, інституціонально оформленими та гарантованими. А це означає, що світовій державі, як носію світової державної влади протистоїть «правове громадянське суспільство» як інтегрований носій недержавної світової влади.

Світова виконавча влада виявила себе у формі світового уряду, який може існувати, у формі таємного та легітимного світового уряду. Легітимний світовий уряд формується еволюційним або природним шляхом у ході організаційної взаємодії національних держав і міжнародних організацій, налаштованих на створення позитивних умов для життєдіяльності планетарної спільноти. Нині у якості органів легітимного світового уряду є, за загальною згодою національних країн, така міжнародна установа, як ООН, у структурі якої створено і стало функціонує низка виконавчих структур на кшталт Ради Безпеки ООН, ІЮНІСЕФ, у Європейському контексті до них слід віднести ОБСЄ, військово-політичний союз НАТО та інші установи.

Світова судова влада матеріалізована транснаціональним органом – Міжнародним Судом (МС), що є судовим органом ООН. Він вирішує спори, передані йому добровільно державами, і дає консультативні висновки з правових питань, представлених іншими органами ООН, такими як Генеральна Асамблея або Рада Безпеки.

Світова держава має також низку механізмів реалізації колективних рішень. Світовий банк, який є однією з найбільших у світі організацій, що надають допомогу з метою розвитку, Міжнародний валютний фонд, який надає коротко- й середньострокові кредити при дефіциті платіжного балансу держави тощо.

Таким чином, світова держава проходить у онтогенезі ті самі фази, що пройшли національні держави на початку свого становлення. Україна не може залишатися осторонь світових глобалізаційних процесів, що в подальшому може призвести до створення світової держави. Саме тому, лише всебічний розвиток нашої держави зможе забезпечити її подальше входження до майбутньої світової держави як повноцінної її складової.

Одержано 17.04.2018

УДК 340.0:340.1

Герман Дмитрович СВЕШНІКОВ,

курсант групи Ф2-105 ХНВС

Науковий керівник: доцент кафедри теорії та історії держави і права

факультету № 1 ХНУВС кандидат юридичних наук, доцент Каленіченко Л. І.

ПОЗИТИВНА ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ

Людина, чуючи про юридичну відповідальність, зазвичай одразу думає про покарання, що в юридичній науці вважається як ретроспективна відповідальність, негативна юридична відповідальність. Однак, відповідальність може бути і перспективною, позитивною.

Зміст та сутність перспективної, позитивної відповідальності тісно пов'язаний із: сумлінним виконанням людиною своїх обов'язків перед громадянським суспільством, колективом людей, окремою особою тощо. Позитивну відповідальність у юридичній літературі визначають по-різному, як-от: активна відповідальність, статусна чи статутна відповідальність, перспективна відповідальність, добровільна відповідальність тощо. Кожен з науковців трактує позитивну юридичну відповідальність по-своєму. Так, деякі вчені-правознавці вважають, що поняття позитивної відповідальності є призвоєм різних обов'язків людини. Наприклад, А. М. Шульга стверджує, що позитивна відповідальність – це відповідальність «за майбутні дії», яка припускає існування у суб'єкта права відповідного морального обов'язку, передбаченого нормативно-правовим документом, де, приміром, зазначено, що суб'єкт відповідає за стан справ у сфері своєї діяльності. Юридична відповідальність у позитивному аспекті, за думкою С. С. Алексєєва, передбачає суворе, досконало ініціативне виконання своїх обов'язків або осмислення особою власного обов'язку перед суспільством, розуміння в ключі цього обов'язку змісту та значення своїх дій, корегування власних дій з покладеними на неї обов'язками, які впливають із суспільних зв'язків людини.

Інші науковці підкреслюють значення позитивної юридичної відповідальності у «відносинах» або «соціальному зв'язку». Так, М. С. Кельман та О. Г. Мурашин вважають, що у позитивному значенні юридична відповідальність є абсолютним відношенням, яке являє собою добросовісне виконання людиною своїх обов'язків перед громадянським суспільством, правовою державою, колективом людей і окремою людиною. Б. Т. Базилов, визначає позитивну юридичну відповідальність як передбачений правовими нормами соціальний зв'язок особистості і суспільства, юридичне вираження їх об'єктивної залежності, громадянина від держави.